

**Liturgie morgendienst
Emmen, 28 augustus 2016
Thema: *God en de goden...***

1. Votum
2. Zegengroet
Genade voor u en vrede van God onze Vader en van de Heer Jezus Christus.
3. Zingen: **LvdK 457:1,4**
4. Gods wil voor ons leven
5. Zingen: **Psalm 119:13,14**
6. Gebed om verlichting met de heilige Geest
7. Schriftlezing: **Johannes 10:22-42** (*gelezen door...*)
9. Zingen: **Psalm 85:3,4**
10. Preek n.a.v. **Psalm 82:1** (hele Psalm lezen)
11. Amenlied: **Psalm 82:1-3**
12. Dankgebed, voorbede
13. Inzameling van de gaven (*diakenen geholpen door...*).
14. Slotzang: **Psalmen Voor Nu 16** (m.m.v. muziekgroep)
15. Zegen.
De genade van onze Heer Jezus Christus, en de liefde van God en de eenheid met de heilige Geest zij met u allen.

Volk van God, geliefde gemeente van Jezus Christus,
br/zr jonger of ouder, welkome gast, luisteraar/kijker thuis,

Wat is dat nou voor raars: [dia1] *God spreekt recht in de kring van de goden...*

Een kring van goden - hoe kan dat nou?! Er is toch maar één God?

Dat heb je toch altijd gezegd en gehoord en geloofd: er is maar één God die echt bestaat, die alles geschapen heeft en onderhoudt en regeert.

En die God is de God van de Bijbel – JHWH, de Ik Ben Die Ik Ben, die met Abraham een verbond sloot, die aan Mozes verscheen, die een geschiedenis ging met zijn uitgekozen volk Israël, de God die mens werd in Jezus Christus.

Als er maar één echte God is – hoe kan dan in Psalm 82 staan dat God recht spreekt in *een kring van goden*?

Lijkt Psalm 82 niet een beetje te veel op een of ander [dia2] mythologisch verhaal, zoals je die bij allerlei oude volken tegenkomt, met heel veel goden, waarvan dan eentje de oppergod is?!

Verschillende goden die bij elkaar komen om te overleggen, en waar eentje van hen dan de scepter zwaait?!

Zou je er niet aan gaan twijfelen of wat in de Bijbel gepresenteerd wordt – ook over die ene God – of dat wel waar is?

Wat moeten we aan met dat eerste vers van Psalm 82?

Daarover hebben al heel wat mensen zich het hoofd gebroken.

Allerlei oplossingen zijn aangedragen.

Wat ik het meest tegenkwam is de gedachte dat met die goden [dia3] *machthebbers*, en vooral *rechters* worden bedoeld.

Mensen dus, op verantwoordelijke posities, die recht spreken, besturen en regeren.

Immers: in vers 2,3 en 4 gaat het over oordelen, partij kiezen, recht doen, bevrijden en redden, en daarbij denk je al gauw aan overheden en rechtbanken.

Deze gedachte wordt onderbouwd vanuit twee teksten uit het boek Exodus waarin het ook over *goden* gaat.

In de vertaling 1951 lees je in Exodus 21:5,6 [dia4] *Maar indien de slaaf nadrukkelijk zegt: Ik heb mijn heer, mijn vrouw en mijn kinderen lief, ik wil niet als vrij man weg gaan, dan zal zijn heer hem bij de goden brengen, hij zal hem bij de deur of de deurpost brengen, en zijn heer zal zijn oor met een priem doorboren en hij zal hem voor altijd dienen.*

Bijzonder he, dat een slaaf er zelf voor kiest slaaf te blijven - heus niet alle slaven hadden het slecht, er waren er die goed behandeld en gelukkig waren bij hun baas. Je mocht slaaf blijven, maar dat moest dan wel 'geregeld' worden; de heer moest die slaaf dan bij *de goden* brengen. Veel uitleggers menen dat ook dit rechters zijn.

Toch is dat vooral inlegkunde, want nergens gaat het hier over rechters of wijst iets erop dat je hier aan rechters zou moeten denken.

Als tweede tekst wordt Exodus 22:7v (vertaling 1951) aangevoerd.

Daar gaat het over diefstal. Dat moet bekend gemaakt worden aan 'de goden'.

Het eindigt met de zin: [dia5] *Hij, die de goden schuldig verklaren, zal aan zijn naaste het dubbele als vergoeding geven.*

En dat lijkt idd verdacht veel op wat rechters doen.

Oké, maar het wordt al wat anders als je uit de NBV gaat lezen.

In beide genoemde teksten uit Exodus vertaalt de NBV [dia6] *goden* met *heiligdom*, en in het laatste gedeelte maakt het van *goden* zelfs *God* (met hoofdletter).

Je moet dus de zaak aan God voorleggen.

Dat laat al wel zien dat de gedachte aan *rechters* op z'n minst dubieus is, en wellicht teveel vanuit de eigen tijd en gewoontes in de tekst terug gelezen/ingelegd.

Daar komt nog bij dat ik de gedachte aan *menselijke* rechters/machthebbers niet zo goed kan rijmen met vers 7, waar immers staat dat ze zullen *sterven als mensen*, ten val zullen komen *als aardse vorsten*.

Als het om *mensen* gaat is dat toch niet echt bijzonder, zou je zo zeggen?

Daarom kies ik ervoor dicht bij de tekst te blijven en [dia7] *goden* als *goden* te lezen. Alleen: als bijbellezer zijn dat voor mij dan wel [dia8] *afgoden*.

De Bijbel maakt er immers geen geheim van dat er voor mensen heel wat goden kunnen zijn.

De Israëlieten worstelden er voortdurend mee om niet onder invloed te komen van de afgodsdienst van de volken rondom hen. [dia9]

En de profeten van JHWH worden er soms moe van om steeds maar weer tegen de afgodsdienst te waarschuwen en op te roepen alleen de *levende* God te dienen.

Blijkbaar oefenden afgoden als Baal en Astarte veel aantrekkingskracht uit.

Het betekende niet altijd dat men de levende God helemaal vergat of de rug toekeerde, maar wel dat men graag van meerdere walletjes at: [dia10] **voor *dit* had je JHWH en voor *dat* had je een ander godje...**

En daarmee komt het al veel dichterbij: voor *dit* heb je JHWH, en voor *dat* heb je een of ander godje.

Hoe snel bestaat juist in een [dia11] versnipperde cultuur als die van ons vandaag niet het gevaar dat je voor de zondag, voor als je naar de kerk gaat, voor bepaalde religieuze behoeftes, dat je daarvoor *God* hebt, en dat je voor door de week, voor je werk, school, sport, uitgaan, je geld, je spulletjes, je verzekeringen, je uiterlijk, je dokter, je medicijnen, wat anders hebt?!

Ligt voor ons niet heel snel het risico op de loer dat je God op een heidense manier dient: dat we dingen doen om Hem te vriend te houden, niet teleur te stellen (o ja, snel nog even bidden en Bijbellezen; je vraagt God toch gewoon weer om vergeving).

Dan is godsdienst vooral je aan de regeltjes houden en allerlei plichtplegingen doen, in plaats van echt een band van liefde en vertrouwen met God hebben en die vooral je *Vader* wil zijn door Jezus Christus.

[dia12] Ga 's bij uzelf na hoe u eigenlijk tegen God aankijkt en met Hem omgaat.

Psalm 82 laat heel duidelijk zien dat Gods zeggenschap zich niet beperkt tot bepaalde zaken of dagen of momenten [dia13] God gaat over alles, over heel je leven: ook het politieke en maatschappelijke.

En daarin roept God tot [dia14] verantwoording: *God staat op in de hemelse raad, Hij spreekt recht in de kring van de goden...*

De dichter van de psalm ziet dat als het ware voor zich.

Vergeet niet dat een psalm poëzie is, en dat je dat anders moet lezen dan een wetstekst of geschiedenisverhaal.

De dichter stelt zich voor: een vergadering waarin al die goden die er voor mensen zo kunnen zijn, dat die allemaal in een kring bij elkaar zijn en dat God dan opstaat en recht gaat spreken.

Let erop dat [dia15] God *staat*.

Dat maakt deze 'vergadering' anders dan de hemelse raad of troonzaal die we ook wel uit de Bijbel kennen, en waarin God *zit*.

Denk aan Jesaja 6, waar JHWH zit op een hoge troon, met serafs/engelen die roepen: *'heilig, heilig, heilig is JHWH van de hemelse machten. Heel de aarde is vervuld van zijn majesteit'*.

Nu, in Psalm 82, *staat* God; het gaat hier om een andere 'vergadering'.

Dat staan is belangrijk, omdat het laat zien dat [dia16] God de *aanklager* is.

God klaagt al die andere goden die er voor mensen kunnen bestaan aan.

Hij daagt ze uit.

Hij herinnert ze aan waar God voor is en laat zien dat zij daarin armzalig falen.

Afgoden zijn namelijk *eenzijdig*; ze laten steken vallen.

Afgoden zijn – als het erop aankomt – veredelde mensen, die doen wat mensen graag willen, wat mensen zouden doen (of willen doen), die zijn zoals mensen graag zouden willen zijn.

God daagt de goden uit: *hoe lang nog oordelen jullie onrechtvaardig?*

Hoe lang nog kiest u partij voor wie kwaad doen?

God herinnert ze aan wat een godheid moet zijn/doen: [dia17]

- recht verschaffen aan weerlozen en wezen
- opkomen voor verdrukte en zwakke mensen
- bevrijden wie weerloos zijn en arm
- redden uit de greep van wie kwaad willen.

Doen ze dat? Kunnen ze dat wel, die afgoden in de godenkring?

En doen mensen die afgoden dienen niet vaak precies het omgekeerde?!

Ook tegenwoordig nog steeds?

[dia18] Denk aan de Olympische Spelen, of aan het WK voetbal in Qatar. Geweldige sportspectakels, prachtige prestaties - niks mis mee. Maar over hoeveel ruggen van arme, weerloze mensen zijn al die sporttempels gebouwd?!

[dia19] Wat dichterbij huis: als principes je geld kosten, wint dan niet heel vaak het geld?! Knijp je dan niet heel gauw een oogje dicht (je bent per slot van rekening geen dief van je eigen portemonnee?!)

[dia20] En denk aan de god van het mooie lichaam!? Hoeveel tijd, geld en energie gaat er niet zitten in een mooi lichaam krijgen? En aan de andere kant al die mensen met een ongelooflijk minderwaardigheidsgevoel, omdat ze niet aan de normen van de mode en de reclame kunnen voldoen?!

De levende God daagt zulke goden van mensen uit!

Hij daagt de goden uit om te bewijzen dat ze echte goden zijn, zoals Hijzelf. Want Zelf kent Hij geen partijdigheid, Hij doet wees en weduwe recht, geeft gerechtigheid en recht aan alle verdrukten.

Bij Hem ben je veilig en geborgen wie je ook bent, wat mensen ook van je vinden, hoe je er ook uit ziet. Hij heeft recht van spreken.

Hij daagt de goden uit: maak 's waar dat jullie echt goden zijn!

En dan? Wat gebeurt er na die aanklacht in de godenkring?

Gaan de goden in de verdediging? Laten ze zien dat ze er toch echt toe doen?

In tegendeel, het blijft oorverdovend stil.

Hoe kan het ook anders – zul je zeggen.

Zoals Psalm 115 spottend opmerkt: [dia21] *ze hebben een mond, maar kunnen niet spreken, ze hebben ogen, maar kunnen niet zien, ze hebben oren, maar kunnen niet horen, ze hebben een neus, maar kunnen niet ruiken. Hun handen kunnen niet tasten, hun voeten niet lopen, geen geluid komt uit hun keel.*

Op zulke goden vertrouwen is pas echt geloven in gebakken lucht!

[dia22] *Zoals zij, zo worden ook hun makers, en ieder die op hen vertrouwt – voegt de psalmist er nog aan toe.*

Het is ook de conclusie van de dichter van Psalm 82 [dia23] *ze (beter dan 'u') tonen geen inzicht, geen begrip en dolen in duisternis rond, de aarde wankelt op haar grondvesten.*

En dan doet hij als het ware een bekentenis. Hij zegt: [dia24] *ooit heb ik gedacht (beter dan 'gezegd'): Jullie zijn goden, zonen van de Allerhoogste, allemaal.*

NB: dit is dus iets wat *de dichter* zegt, niet God!

Het heeft zo iets van: hoe heb ik het ooit kunnen denken!

Nu weet ik beter: als mensen zullen jullie sterven, ten val komen zoals vorsten (op aarde).

De dichter weet inmiddels beter: van afgoden hoef je geen echte hulp te verwachten. Zij laten je in de steek als het er op aan komt.

En daarom eindigt hij het lied met een bede tot de God die wel echt God is en van wie je wel hulp mag verwachten [dia25] *Verhef U God, spreek recht op aarde, alle volken behoren U toe.*

Laat ook bij u/jou/mij werkelijkheid zijn wat we aan het begin van iedere kerkdienst uitspreken: **onze hulp is alleen van U, HERE!**

Nu zal iemand zeggen: waarom hebben we dat gedeelte uit Johannes 10 eigenlijk gelezen?

Dat is, omdat Jezus daar uit Psalm 82 citeert. Jezus zei: [dia26] *Staat er niet in uw wet geschreven: „Ik heb gezegd: U bent goden”?*

Sommigen zien dat als bewijs voor hun overtuiging dat het hier toch echt over rechters gaat.

Immers: Jezus wordt hier door de Farizeeën ter verantwoording geroepen omdat Hij zichzelf op één lijn met God stelt. Hij had nl gezegd: *Ik en de Vader zijn één.*

In de oren van de religieuze leiders is dat een vreselijke vloek, waarvoor ze Hem het liefst de doodstraf gaven (en uiteindelijk ook zouden geven!).

Alleen: waar vraagt Jezus de aandacht voor?

Voor wat Hij doet: [dia27] *Wat Ik namens de Vader doe getuigt over Mij, zegt Hij (: 25). En: Ik heb door de Vader veel goeds voor u gedaan (:32).*

Een beetje eigentijds vertaalt: **je moet je ogen wel in de zak hebben om niet te zien dat ik toch wel heel bijzondere tekens en wonderen heb gedaan die op niets anders wijzen dan dat het waar is dat Ik en de Vader één zijn!**

En door nu een gedeelte uit Psalm 82 aan te halen, herinnert Jezus de Farizeeën aan waar het in deze Psalm om gaat: [dia28] *afgoden* doen niet wat ze beloven, maar de levende God maakt zijn woorden waar!

Daarom: let op wat Jezus doet en zie dan dat het waar is: [dia29] **Hij is echt God!**

God zou niet de enige God zijn die echt bestaat?

God zou ingebeeld, verzonnen zijn?

Lees je Bijbel en ontdek dat God doet wat Hij zegt, nakomt wat Hij belooft, trouw is, opkomt voor weerlozen en wezen, armen en verdrukten.

Dat Hij bevrijdt en redt – in Jezus Christus is dat woord vlees, werkelijkheid geworden!

Ontdek dat God *God* is. En aanbid Hem.

Verwacht alles van Hem. Elke dag van de week. Ieder uur van de dag.

Onze hulp is in de naam van de HERE die hemel en aarde gemaakt heeft en die trouw houdt tot in eeuwigheid en nooit laat varen het werk van zijn handen – Hem alleen de eer!

Amen

[dia30]